

Lieta C-617/19

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2019. gada 14. augusts

Iesniedzējtiesa:

Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Itālija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 13. marts

Prasītāja:

Granarolo S.p.A.

Atbildētāji:

*Ministero dell’Ambiente e della Tutela del Territorio e del
Mare* u.c.

Attiecībā pret:

E.On Connecting Energies S.r.l.

Pamatlietas priekšmets

Prasība, ko *Granarolo S.p.A.* cēlusi *Tribunale amministrativo regionale del Lazio* [Lacio Reģionālā administratīvā tiesa], lai pēc darbības apturēšanas tiktu atcelts *Comitato nazionale per la gestione della direttiva 2003/87/CE e per il supporto delle attività di progetto del Protocollo di Kyoto* (Valsts komiteja Direktīvas 2003/87/EK ieviešanai un ar Kioto protokolu saistīto projektu darbību pārvaldības atbalstam; turpmāk tekstā – “ETS komiteja”) 2018. gada 6. jūnija Lēmums Nr. 0007368, ar ko tika noraidīts monitoringa plāna atjaunināšanas pieteikums un pieteikums atkārtoti noteikt saistītās kvotas attiecībā uz siltumnīcas efektu izraisošās gāzes emisiju atļauju Nr. 1703 (turpmāk tekstā – “ETS atļauja Nr. 1703”), kas izdota sabiedrībai *Granarolo S.p.A.* attiecībā uz tās ražotni *Pasturago di Vernate*.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Direktīvas 2003/87/EK, kas grozīta ar Direktīvu 2009/29/EK, 3. panta e) punkta interpretācija, un it īpaši tajā ietvertu jēdzienu “iekārta” un “tehniska saistība” interpretācija, kā arī minētās direktīvas I pielikumā paredzēto noteikumu par emisijas avotu summēšanu interpretācija.

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 267. pants.

Prejudiciālie jautājumi

1) Vai 3. panta e) punkts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2003/87/EK (2003. gada 13. oktobris), ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK, un kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/29/EK (2009. gada 23. aprīlis), ir jāinterpretē tādējādi, ka jēdzienā “iekārta” ir ietverts arī tāds gadījums kā šajā lietā aplūkojamais, kurā koģenerators, ko prasītāja uzbūvējusi savā rūpnieciskajā kompleksā, lai nodrošinātu enerģiju savai ražotnei, vēlāk līdz ar uzņēmuma daļas cesiju tiek nodots kādai citai sabiedrībai, kura ir specializējusies energonozarē, ar līgumu, kas, pirmkārt, paredz nodot ieguvējai elektroenerģijas un siltuma koģenerācijas iekārtu, sertifikātus, dokumentus, atbilstības deklarācijas, licences, koncesijas un atļaujas, kas vajadzīgas pašas iekārtas ekspluatācijai un darbības veikšanai, nodibināt tās labā apbūves tiesības uz rūpniecības uzņēmuma zonu, kas ir piemērota un funkcionāla iekārtas pārvaldībai un uzturēšanai, un servitūta tiesības uz koģeneratoram izmantojamo struktūru, ar apkārtesošu ekskluzīvu zonu, un, otrkārt, paredz, ka ieguvēja 12 gadus piegādās cedentei šīs iekārtas ražotu enerģiju par līgumā noteiktajām cenām?

2) Vai, it īpaši, tās pašas 3. panta e) punktā minētajā jēdzienā “tehniska saistība” var tikt ietverta saistība starp koģeneratoru un tādu ražotni, ka šī pēdējā, kas pieder citam tiesību subjektam, lai gan tai ir privilēģētas attiecības ar koģeneratoru enerģijas piegādes nolūkos (savienojums caur enerģijas sadales tīklu, īpašs piegādes līgums ar energosabiedrību – iekārtas ieguvēju, šīs sabiedrības apņemšanās piegādāt minimālu enerģijas daudzumu ražotnei, neskarot tādas summas atmaksu, kas ir vienāda ar starpību starp enerģijas piegādes cenām tirgū un līgumā paredzētajām cenām, atlaide no enerģijas pārdošanas cenām pēc tam, kad ir pagājuši desmit gadi un seši mēneši kopš līguma spēkā esamības sākuma, tiesību piešķiršana sabiedrībai cedentei izvēlēties jebkurā brīdī atpirkt koģeneratoru, cedentes atļaujas nepieciešamība darbu veikšanai koģenerācijas iekārtā), var turpināt veikt savu darbību arī enerģijas piegādes pārtraukuma gadījumā vai gadījumā, ja koģenerators darbojas slikti vai pārtrauc darboties?

3) Vai, visbeidzot, ja subjekts būvnieks, kuram tajā pašā kompleksā pieder rūpniecības uzņēmums, faktiski nodod enerģijas ražošanas iekārtu citai sabiedrībai, kura specializējusies energonozarē, energovajadzību/emisiju attiecības optimizācijas nolūkos, sekas iespējai pēc nodošanas sadalīt attiecīgās

rūpniecības uzņēmuma īpašniekam izdotajā ETS atļaujā iekļautās emisijas un iespējamajai emisiju “iziešanai” no ETS sistēmas, ko izraisa apstākļi, ka energoražošanas iekārta, ja to ņem vērā atsevišķi, nepārsniedz “mazo emitētāju” kvalifikācijas sliekšni[,] ir Direktīvas 2003/87/EK I pielikumā minētā noteikuma par avotu summēšanu pārkāpšana vai, gluži pretēji, vienkāršas un likumīgas sekas operatoru organizatoriskajām izvēlēm, ko ETS sistēma neaizliedz?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Direktīva 2003/87/EK, ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/29/EK un Direktīvu 2018/410/ES. It īpaši: 3. panta 1. punkta e) apakšpunkts par jēdzienu “iekārta” un f) apakšpunkts; 4. pants par pienākumu saņemt atļauju Direktīvas 2003/87/EK I pielikumā minēto darbību veikšanai; 6. pants; 7. pants par monitoringa plāna atjaunināšanu izmaiņu gadījumā.

Eiropas Komisijas 2010. gada 18. marta Pamatnostādnes “*Guidance on interpretation of Annex I of the EU ETS Directive (excl. Aviation activities)*” (Pamatnostādnes par ES ETS direktīvas I pielikuma interpretāciju (izņemot aviācijas darbības)).

2011. gada 14. aprīļa Pamatnostādnes Nr. 6 Siltuma plūsmas starp iekārtām.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Leģislatīvais dekrēts Nr. 30/2013, ar ko īsteno Direktīvu 2003/87/EK. It īpaši, 3. panta 1. punkta t) apakšpunkts par jēdzienu “operators” un v) apakšpunkts, kas jēdzienu “iekārta” definē kā “stacionāru tehnisku vienību, kur veic vienu vai vairākas darbības, kas minētas I pielikumā, un citas tieši saistītas darbības, kurām ir tehniska saistība ar šajā pašā objektā veicamajām darbībām un kuras var ietekmēt emisijas un piesārņojumu”; 13. pants, saskaņā ar kuru “neviens iekārta neuzsāk I pielikumā minētās darbības, kuru rezultātā rodas tajā pašā pielikumā precizēta siltumnīcas efektu izraisošas gāzes emisija, ja vien attiecīgajam operatoram nav saskaņā ar 15. pantu Komitejas piešķirtas atļaujas [...]”; 15. pants; 16. pants, kas liek atjaunināt monitoringa plānu gadījumos, kad notiek izmaiņas saistībā ar operatora identitāti vai iekārtas raksturu vai darbību; 38. pants par “mazo emitētāju” režīmu nolūkā monitorēt un kontrolēt CO² emisijas; I pielikums, saskaņā ar kuru darbība “kurināmā sadedzināšana iekārtās ar kopējo nominālo siltumspēju, kas pārsniedz 20 MW” ir ietverta to darbību vidū, par kurām jāsaņem atļauja un kuras pakļautas siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kontroles pasākumiem.

ETS komitejas Lēmums Nr. 16/2013 “Mazizmēra iekārtu, kas izslēgtas no Kopienas siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas saskaņā ar Leģislatīvā dekrēta Nr. 30/2013 38. pantu, regulējums”; it īpaši 4. un 5. pants.

Īss lietas apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Direktīva 2003/87/EK veido pamatu Eiropas Savienības siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmai (turpmāk tekstā – “ETS sistēma”), kuras mērķis ir cīnīties pret klimata pārmaiņām un ekonomiski efektīvi samazināt siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju. ETS sistēma cita starpā attiecas uz oglekļa dioksīdu (“CO²”), kas rodas no elektroenerģijas un siltuma ražošanas, kā arī no energoietilpīgām rūpniecības nozarēm, tomēr dalībvalstīm ir iespēja izslēgt no ETS sistēmas mazizmēra iekārtas (tā sauktos “mazos emitētājus”), kuri saražo emisijas mazāk nekā 25 tūkstoši tonnu CO² ekvivalenta apmērā gadā.
- 2 Itālijā Direktīva 2003/87/EK tika īstenota ar Leģislatīvo dekrētu Nr. 216/2006 un vēlāk ar Leģislatīvo dekrētu Nr. 30/2013. Par ETS sistēmas īstenošanu kompetentā Itālijas iestāde ir ETS komiteja, *Ministero dell’Ambiente* [Vides ministrijas] pārvaldībā esoša starpministriju struktūra.
- 3 Ar Lēmumu Nr. 16/2013 ETS komiteja izveidoja Valsts mazo emitētāju sistēmu, kas mazajiem emitētājiem paredz vienkāršākus noteikumus nekā parastā ETS sistēma. Minētajos noteikumos ietilpst: pienākums paziņot emisijas līdz 30. aprīlim nākamajā gadā pēc atsaucē gada; pienākums iemaksāt Valsts kasē vai nodot “*European Union Allowances*” (EUA) kvotas atļauto emisiju pārsniegšanas gadījumā; pienākums paziņot par iekārtas paplašinājumiem, lai atkārtoti noteiktu atļauto kvotu apjomu un, visbeidzot, pienākums brīdināt par darbības apturēšanu, ja tā paredzēta uz vairāk nekā 10 secīgiem mēnešiem.
- 4 *Granarolo S.p.A.* ir sabiedrība, kas iesaistīta svaiga piena pārtikas produktu apritē un piena produktu ražošanā un izplatīšanā. Tās ražotnes atrodas visā valsts teritorijā.
- 5 *Pasturago di Vernate* [Vernates pašvaldības Pasturago daļā] sabiedrībai *Granarolo S.p.A.* ir ražotne, kas ir aprīkota ar termoelektrostaciju, lai ražotu tās pārstrādes procesiem nepieciešamo siltumu. Tā kā saskaņā ar Leģislatīvā dekrēta Nr. 30/2013 I pielikumu par kurināmā sadedzināšanas darbību iekārtās ar kopējo nominālo siltumspēju, kas pārsniedz 20 MW, ir jāsaņem ETS atļauja, un šī darbība ir pakļauta siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kontroles pasākumiem, sabiedrībai *Granarolo S.p.A.* tika izdota ETS atļauja Nr. 1703 par šo ražotni. Turklāt CO² monitorēšanas un kontroles nolūkos tai tiek piemērots “mazo emitētāju” režīms saskaņā ar Leģislatīvā dekrēta Nr. 30/2013 38. pantu.
- 6 2013. gadā *Granarolo S.p.A.* tajā pašā ražotnē uzbūvēja arī pārtikas produktu ražošanai nepieciešamās elektroenerģijas un siltuma koģenerācijas iekārtu. Tad tā no ETS komitejas saņēma minētās ETS atļaujas Nr. 1703 atjauninājumu. Minēto iekārtu *Granarolo S.p.A.* 2017. gada 27. jūlijā, pamatojoties uz uzņēmuma daļas cesijas līgumu, nodeva sabiedrībai *E.On Connecting Energies Italia S.r.L.* – sabiedrībai ar specializāciju energonozarē (turpmāk tekstā – “sabiedrība *E.On*”).

Šajā nolūkā *Granarolo S.p.A.* nodeva sabiedrībai *E.On* minētās iekārtas ekspluatācijai nepieciešamos atļaujas dokumentus.

- 7 Tā kā minētā iekārta vairs nebija ne tās pārvaldībā, ne tās kontrolē, *Granarolo S.p.A.* lūdza ETS komiteju grozīt ETS atļauju Nr.1703 un atkārtoti noteikt atļautās emisijas, svītrojot avotu “koģenerators” no minētās atļaujas un no CO² emisiju aprēķina attiecībā uz *Granarolo S.p.A.* Ar 2018. gada 6. jūnija lēmumu Nr. 0007368 (turpmāk tekstā – “lēmums par atteikumu”) ETS komiteja tomēr šo pieteikumu noraidīja, apgalvojot, ka, lai gan koģenerācijas iekārta bija nodota, pastāvēja tāda funkcionāla saistība starp šo iekārtu un *Granarolo S.p.A.* ražotni *Pasturago di Vernate*, kas nepieļauj koģenerators svītrošanu no ETS atļaujas Nr. 1703.
- 8 Par šo lēmumu par atteikumu *Granarolo S.p.A.* cēla *Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio* prasību to atcelt. Visupirms prasītāja apgalvoja, ka ir pārkāpti Direktīvas 2003/87/EK 3. panta e) un f) punkts, 6. pants un 7. pants, Leģislatīvā dekrēta Nr. 30/2013 3. panta 1. punkta t) un v) apakšpunkts, 15. pants un 16. pants, kā arī ETS komitejas lēmuma Nr. 16/2013 4. pants un 5. pants. Vēl *Granarolo S.p.A.* apgalvoja, ka ir pārkāpti Direktīvas 2003/87/EK 3. panta e) un f) punkts un 6. pants, Leģislatīvā dekrēta Nr. 30/2013 I pielikums un 3. panta 1. punkta v) apakšpunkts, kā arī Eiropas Komisijas 2010. gada 18. martā un 2011. gada 14. aprīlī pieņemtās pamatnostādnes.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 9 Pēc prasītājas domām, lēmums par atteikumu esot pretrunā, pirmkārt, valsts tiesiskā regulējuma un Eiropas Savienības tiesiskā regulējuma pamatprincipiem un noteikumiem ETS atļauju jomā tajā daļā, kurā tas apgalvo, ka, lai gan koģenerācijas iekārta ir nodota, energopakalpojumu sniegšanas līgums starp *Granarolo S.p.A.* un sabiedrību *E.On* esot pats par sevi pietiekams, lai sabiedrībai *Granarolo S.p.A.* saglabātu koģenerators emisiju pārvaldības un kontroles spēju. Prasītāja apgalvo, ka, pamatojoties uz Direktīvas 2003/87/EK 6. pantu un 3. pantu un Leģislatīvā dekrēta Nr. 30/2013 3. pantu un 15. pantu, juridisko statusu, kas leģitimizē noteiktai iekārtai paredzētas ETS atļaujas izdošanu (un saglabāšanu), veido pieteikuma iesniedzēja tiesību subjekta “operatora” kvalifikācija saskaņā ar minētā leģislatīvā dekrēta 3. panta 1. punkta t) apakšpunktā ietverto definīciju, kā arī spējas administrēt un kontrolēt pašu iekārtu faktiskā pastāvēšana. ETS atļauja tātad nevarot ietvert iekārtas, attiecībā uz kurām uzņēmējam nav ekonomisko valdījuma tiesību un administrēšanas spēju.
- 10 Līdz ar to *Granarolo S.p.A.* uzskata – ko šajā sakarā atbalsta arī sabiedrība *E.On*, kas iestājusies lietā kā “ieinteresētā puse” – ETS komitejas sniegtā interpretācija neatbilstot *Granarolo S.p.A.* un sabiedrības *E.On* faktiskajām attiecībām. Proti, šī pēdējā minētā sabiedrība, ekspluatējot iegādāto koģenerators, var ne tikai piegādāt enerģiju sabiedrībai *Granarolo S.p.A.*, bet arī autonomi veikt enerģijas ražošanu un laist elektroenerģiju tīklā, gūstot no tā attiecīgus ienākumus. Tāpēc, pat ja

Granarolo S.p.A. ņemot nelielu daudzumu enerģijas no koģeneratora, šis apstāklis neietekmējot šā koģeneratora radīto emisiju daudzumu, jo sabiedrība *E.On* var laist tīklā visu saražoto enerģiju.

- 11 Otrkārt, prasītāja apgalvo, ka lēmums par atteikumu pārkāpjot vides aizsardzības procedūru integrācijas un koordinācijas principus, nesaprātīgi nosakot to centru divkāršošanu, kuriem noteikta atbildība par vides aizsardzības normām saistībā ar vienu vienīgu iekārtu, un esot pretrunā valsts un Savienības tiesību normām. It īpaši, tas pārkāpjot Direktīvas 2003/87/EK 7. pantu un Leģislatīvā dekrēta Nr. 30/2013 16. pantu, kas, piesaistot ETS atļaujas izdošanu prasībai, ka pieteikuma iesniedzējam operatoram ir jābūt spējai pārvaldīt iekārtu, liek atjaunināt monitoringa plānu gadījumos, kad notiek izmaiņas saistībā ar operatora identitāti vai iekārtas raksturu un darbību.
- 12 Treškārt, *Granarolo S.p.A.* secina, ka ETS komiteja esot kļūdaini kvalificējusi kā vienu vienīgu iekārtu visu *Pasturago di Vernate* esošo ražošanas kompleksu, kurā ietilpst prasītājas rūpniecības uzņēmums un sabiedrībai *E.On* nodotais koģenerators, un esot kļūdījusies arī uzskatā, ka abām šīm struktūrām ir savstarpējs funkcionāls savienojums. Pēc prasītājas domām, šāds savienojums nozīmē, ka abas iekārtas nevar viena bez otras darboties, savukārt konkrētajā gadījumā ETS komiteja esot kļūdaini identificējusi kā “savstarpēju funkcionālu savienojumu” vienkāršu tehnisku saistību starp abām minētajām iekārtām, kuras īstenībā ir funkcionāli autonomas, un tām ir tehniska saistība, kura noder tikai līgumā paredzēto energopakalpojumu sniegšanai.
- 13 Ceturtkārt, lēmuma par atteikumu pamatā esošās interpretācijas dēļ esot nepareizi piemērots noteikums par emisijas avotu summēšanu, kas, kā paskaidrots Eiropas Komisijas 2010. gada 18. martā un 2011. gada 14. aprīlī pieņemtajās pamatnostādņēs, liek vienādi attiekties pret vienādas jaudas iekārtām, kaut arī viena no tām darbību veic ar daudzu mazu ražotņu starpniecību, savukārt otra – ar vienas lielas vienības starpniecību. Pēc *Granarolo S.p.A.* domām, šis noteikums nozīmē vairāku tehnisko vienību pastāvēšanu vienas un tās pašas iekārtas ietvaros, nevis atsevišķu iekārtu pastāvēšanu, kāda šajā konkrētajā gadījumā ir situācija pēc koģeneratora nodošanas sabiedrībai *E.On*.
- 14 Iestājoties tiesvedībā, atbildētāja Vides ministrija prasa noraidīt *Granarolo S.p.A.* prasību. Visupirms, ar atsauci uz “iekārtas” jēdzienu atbildētāja apgalvo, ka ar lēmumu par atteikumu piemērots tika tikai Leģislatīvā dekrēta Nr. 30/2013 13. pants. Ministrija uzskata, ka iekārtas perimetrā, kas bija nozīmīgs ETS atļaujas atjaunināšanai, bija ietvertas tehniskās vienības, kas paredzētas Direktīvas 2003/87/EK I pielikumā minētajām darbībām, un uzņēmuma daļas nodošana neietekmēja šīs iekārtas konfigurāciju.
- 15 Šajā sakarā atbildētāja norāda, ka lēmums par atteikumu ir pamatots ar tēzi, atbilstoši kurai koģenerators, kaut arī tas atrodas ārpus ražotnes, ir jāuzskata par daļu no vienotas iekārtas, ja tas ir tehniski saistīts ar ražošanas tehnisko vienību un var ietekmēt kopējās emisijas, tādējādi būdams pakļauts atļaujas vienotības

principam. Pēc atbildētājas domām, pirmkārt, nozares tiesiskajā regulējumā ir noteikta nesaraujama saite starp ETS atļauju un “iekārtas” pastāvēšanu, un, otrkārt, “iekārtas” definīcija esot loģisks priekšnoteikums “operatora” definīcijai. Tādā veidā, prasītājas prasītā ETS atļaujas grozījuma nolūkos neesot nozīmes arī tam, ka, iespējams, nav atbilstības starp ETS atļaujas saņēmēju un ražotnes iekšienē esošās tehniskās vienības faktisko operatoru.

- 16 Vēl atbildētāja uzskata, pamatojoties uz sabiedrību *E.ON* un *Granarolo S.p.A.* starpā noslēgtā līguma saturu, ka prasītājam paliek noteicošās ekonomiskā valdījuma tiesības attiecībā uz šīs koģenerācijas iekārtas tehnisko ekspluatāciju. Minētais līgums paredzēja *Granarolo S.p.A.* piekrišanas nepieciešamību, lai koģeneratorā veiktu būvdarbus, atmaksu šai sabiedrībai gadījumā, ja netiek izpildīta paredzēto minimālo enerģijas daudzumu piegāde, atlaide enerģijas cenām, kas jāpiešķir *Granarolo S.p.A.* pēc desmitarpus gadiem pēc līguma spēkā stāšanās un tiesību piešķiršana prasītājam izvēlēties atpirkt koģeneratoru.
- 17 Pēc atbildētājas domām, šādi noteikumi novietojot prasītāju neapšaubāmi “spēka stāvoklī” attiecībā pret sabiedrību *E.On*, savukārt atšķirīga interpretācija, atbilstoši kurai konkrētajā gadījumā sākotnējā iekārta esot sadalīta divās mazākās iekārtās, proti, *Granarolo S.p.A.* ražotnē un koģeneratorā, kas nodots sabiedrībai *E.On*, noteiktu tiesiskā regulējuma CO² emisiju jomā apiešanu. Proti, pamatojoties uz šādu interpretāciju, koģeneratoram, kam vienam pašam ir siltumspēja, mazāka nekā 20 MW, nebūtu vajadzīga ETS atļauja. Legīslatīvā dekrēta Nr. 30/2013 13. panta izpratnē, un tas neietilptu ETS sistēmas piemērošanas jomā. Turklāt, būtu samazināts *Granarolo S.p.A.* ražošanas iekārtas radīto emisiju daudzums un kompensācijas ar emisijas kvotu starpniecību priekšmets. Tādējādi koģeneratora radītās emisijas, izejot no ETS sistēmas, netiktu ieskaitītas valsts līmenī atļautajā emisiju maksimālajā daudzumā un netiktu kompensētas ar CO² kvotu iegādi, tādējādi tās būtu brīvi atļautas CO² emisijas.
- 18 Ar atsauci uz emisijas avotu summēšanas principu atbildētāja apgalvo, ka tas šajā lietā ir ticis piemērots pareizi, jo minētais princips esot ticis noteikts tieši tādēļ, lai novērstu, ka pārmērīgas emisijas avotu dalīšanas rezultātā no ETS sistēmas piemērošanas jomas tiek izslēgti lielākā daļa vidējo un mazo uzņēmumu, proti, tie uzņēmumi, kuru atsevišķā siltumspēja nepārsniedz 20 MW.